

Regeringskansliet samt sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet  
Mats Bigner

Ert datum

2024-05-14

Er beteckning

LI/2023/01376

Vårt tjänsteställe, handläggare

HKV FST JUR OFR  
Stefan Ulfswärd

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

## **Försvarsmaktens yttrande i ärende gällande överklagande av upphävd detaljplan för del av fastigheten Ostkupan 1:2 m.fl. i Ryd i Linköpings kommun**

### **Försvarsmaktens inställning m.m.**

Försvarsmakten anser att överklagandet ska avslås.

Försvarsmakten vidhåller vad som tidigare har framförts i ärendet och hänvisar i denna del särskilt till yttrande FM2018-21356:3 samt till de skäl som länsstyrelsen framfört i sitt beslut att upphäva detaljplanen inom ramen för sin tillsyn över kommunala beslut enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900).

Därutöver framför Försvarsmakten följande.

### **Grunder**

Riksintresset Malmens flottiljflygplats är en omistlig resurs inom Försvarsmakten. Flygplatsen utgör baseringsplats för huvuddelen av helikopterflottiljen samt utbildningsplats för Försvarsmaktens flygförare. På flygplatsen genomförs även omfattande transportverksamhet. Vidare bedriver andra myndigheter inom totalförsvarets militära del verksamhet på flygplatsen som är av mycket stor betydelse för Sveriges totalförsvär. I denna del framhålls särskilt Försvarets materielverks (FMV) omfattande flygutprovsningsverksamhet, bland annat av nya stridsflygsmodeller.

I syfte att värna riksintresset finns ett påverkansområde utpekat avseende buller eller annan störning. Den upphävda detaljplanen ligger inom detta

(SUL)



påverkansområde och skulle möjliggöra tillkomst av störningskänslig bebyggelse i ett område som utsätts för bullernivåer överskridande  $LA_{max}$  80 dBA.

Länsstyrelsen har upphävt kommunens beslut att anta detaljplanen med hänvisning till den bullerpåverkan som den planerade bebyggelsen skulle utsättas för samt den prejudicerande effekt som ett antagande av detaljplanen skulle kunna medföra för andra byggnationer inom påverkansområdet för Malmens flottiljflygplats. Försvarsmakten delar länsstyrelsens bedömning i denna del.

Regeringen har inom ramen för sin handläggning remitterat ärendet till Boverket som har inkommit med ett remissvar. I sitt svar framför Boverket bland annat följande. För att en beslutsmyndighet ska kunna ta hänsyn till en åtgärds prejudicerande verkan och kumulativa effekt krävs att påverkan är tydlig och förutsägbar vad avser risken för ytterligare detaljplaner av motsvarande slag. Enligt Boverket kan inte allmänna farhågor om framtida påverkan på riksintresset läggas till grund för att slå fast en påverkan på riksintresset. Eftersom det inte finns konkreta planer på förändring av verksamheten vid Malmens flottiljflygplats föreligger det enligt Boverket inte skäl att upphäva detaljplanen.

Försvarsmakten delar inte Boverkets bedömning. Vad avser tillkomst av störningskänslig bebyggelse inom påverkansområdet för en tillståndsgiven militär flottiljflygplats samt påverkan på framtida tillståndsprövningar framhåller Försvarsmakten särskilt följande.

Bullerpåverkan samt annan störande verksamhet är omständigheter som tillmäts mycket stor betydelse vid tillståndsprövningar och tillsyn enligt miljöbalken. Vid en sådan prövning värderas bland annat i vilken mån den ansökta eller tillståndsgivna verksamheten påverkar närboendes hälsa och miljö. I denna del utgör bullerpåverkan en av de mest centrala omständigheterna vid bedömningen av om en verksamhet kan tillåtas, vilka villkor som ska beslutas samt om försiktighetsmått ska vidtas. Ett miljötillstånd kan således komma att kraftigt begränsas eller anpassas för att inte medföra risk för skada till följd av buller. Om en bullrande verksamhet tillåts åläggs verksamhetsutövaren att vidta åtgärder för att minska bullerpåverkan, bland annat för närboende. Detta innefattar exempelvis anpassning av hur och under vilka tider verksamheten får bedrivas samt bekostande och genomförande av bullerreducerande åtgärder, både inom verksamhetsområdet och på enskilda fastigheter. Det sistnämnda innebär ofta mycket stora ekonomiska åtaganden för verksamhetsutövaren. Vid framtida tillståndsprövningar och tillsyn kan därför tillkommande störningskänslig bebyggelse inom påverkansområdet för buller eller annan störning vid Malmens flottiljflygplats komma att påverka Försvarsmaktens och andra myndigheter inom totalförsvarets militära del när det gäller möjligheter att bedriva och utöka verksamhet inom det utpekade riksintresseområdet.

Begränsningar eller ytterligare anpassningar av de miljötillstånd som gäller för den verksamhet som bedrivs inom riksintresseområdet riskerar även i förlängningen att påverka de prioriterade uppgifter som Försvarsmakten har



ålagts av riksdag och regering med anledning av det hastigt försämrade omvärldsläget, den snabba och betydande tillväxt som Försvarsmakten genomgår, det fördjupade försvarssamarbetet med USA samt förhållandet som ny Nato-allierad. Det är därför av stor vikt att riksintresset Malmens flottiljflygplats inte skadas. Åtgärder som innebär risk för skada på riksintresset kan därför inte godtas.

Försvarsmakten anser således att den bebyggelse som skulle möjliggöras genom den upphävda detaljplanen dels i sig riskerar att medföra en påtaglig skada på riksintresset Malmens flottiljflygplats, dels att den kumulativa effekt som en beviljad detaljplan skulle kunna få vad gäller tillkomst av ytterligare störningskänslig bebyggelse riskerar att påtagligt skada riksintresset. Vidare delar Försvarsmakten inte Boverkets bedömning att beslutsmyndigheten vid bedömningen av risken för att en kumulativ effekt uppstår endast ska ta hänsyn till risken för framtida beslut av, i det närmaste, identiskt utförande som den tidigare godtagna bebyggelsen. Tillkomsten av en detaljplan som omfattar ett stort antal bostäder kommer att medföra en prejudicerande verkan även vid tillkomst av ytterligare, enstaka störningskänslig bebyggelse, vilken i sig kan medföra risk för skada på riksintresset.

Boverket framför vidare i sitt remissvar att allmänna farhågor om framtida påverkan på riksintresset inte kan läggas till grund för att slå fast en påverkan på riksintresset. I denna del framhåller Försvarsmakten särskilt följande.

Syftet med att utpeka riksintressen för totalförsvarets militära del är att Försvarsmakten på ett antal utpekade platser under överskådlig tid ska kunna bedriva en verksamhet i syfte att förbereda och försvara Sverige och våra allierade mot ett väpnat angrepp. Att dessa riksintressen skyddas mot negativ påverkan i enlighet med vad som redovisats ovan är därför av yttersta vikt. En betydande del av den negativa påverkan som riskerar att medföra skada på riksintressena utgörs av en samhälls- och infrastrukturutveckling som inte långsiktigt beaktar de behov som riksintressena ska tillgodose.

Mot denna bakgrund motsätter sig Försvarsmakten därför starkt Boverkets bedömning att ett värnande av riksintressena mot tillkommande störningskänslig bebyggelse bland annat förutsätter att det finns tydliga, konkreta och tidsatta planer vad avser den framtida verksamheten inom riksintresset samt detaljerade redogörelser för på vilket sätt en enskild åtgärd i framtiden kan komma att medföra påtaglig skada på riksintresset. Enligt Försvarsmakten strider detta synsätt mot syftet med riksintressen för totalförsvarets militära del, vilket är att både nu, men också långsiktigt, skydda det utpekade området, anläggningarna och den verksamhet som bedrivs och kan komma att bedrivas mot åtgärder som i förlängningen kan medföra påtaglig skada på riksintresset.

När det gäller den nu aktuella prövningen framhåller Försvarsmakten att verksamheten vid Malmens flottiljflygplats bedrivs i enlighet med ett miljötillstånd från 2004. Med hänsyn till det hastigt försämrade omvärldsläget,



den snabba och betydande tillväxt som Försvarsmakten genomgår, det fördjupade försvarssamarbetet med USA samt förhållandet som ny Nato-allierad, föreligger ett stort behov av att bedriva, och i förlängningen utöka verksamheten vid Malmens flottflygplats. Delar av den planerade utökningen av verksamheten kommer att kräva ett förändrat miljötillstånd. Detta innebär att tillkomsten av störningskänslig bebyggelse även innebär en konkret risk för skada på riksintresset i enlighet med vad som framförts ovan.

Sammanfattningsvis och med anledning av det framförda avser Försvarsmakten att överklagandet ska avslås.

**Lindquist, Helen**

tjänsteförättande sektionschef

*Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.*

## Sändlista

### Inom myndigheten

HKV FST STÖD INFRA FYSPLAN  
HKPFLJ

### Utanför myndigheten

Försvarsdepartementet